

Faint, mirrored text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through.

ASCENSIONE MENTIS IN DEUM

PER SCALAS RERUM CREATARUM

DE

ASCENSIONE MENTIS IN DEUM

PER SCALAS RERUM CREATARUM

DE ASCENSIONE MENTIS IN DEUM

PER SCALAS RERUM CREATARUM

PREFATIO

Scriptura divina frequenter nos admonet, ut sollicite quæramus Deum, quamvis enim Deus non longe sit ab unoquoque nostrum, *Cum in ipso vivamus, moveamur, et simus* (1), ut Apostolus loquitur, nos tamen longe sumus a Deo, et nisi assidue disponamus ascensiones in corde, et scalas nobis erigamus in cælum, et magno labore Deum quæramus, cum filio prodigo in regione longinqua procul a patria et a Patre pascimus porcos.

Ac ut breviter explicemus, quomodo inter se ista cohæreant, ut Deus non longe sit a nobis, et nos tamen longissime absumus ab illo: dicimus Deum non longe a nobis abesse, quoniam ille nos assidue videt, ejus oculis omnia sunt præsentia, idem quoque de nobis assidue cogitat, quia *Illi cura est de nobis*, et ipse idem nos assidue tangit, quia *Portat omnia verbo virtutis suæ*: nos autem longissime absumus a Deo, quia Deum non videmus, nec videre possumus, cum *Lucem habitet inaccessibleem*: sed *Nec sufficientes sumus cogitare aliquid de Deo ex nobis, tanquam ex nobis*, multo minus illum affectu pio tangere, illique inhærere valemus, nisi nos suscipiat, et ad se trahat dextera ejus. Ideo enim David cum dixisset: *Adhæsit anima mea post te*, continuo adjunxit: *Me suscepit dextera tua* (2). Nec solum longe absumus a Deo, quia neque illum videre possumus, neque facile de illo cogitamus, neque illi per affectum inhæremus: sed etiam quia occupati temporalibus bonis, quæ nos undique circumstant, et obrunt, facillime Deum obliviscimur, et corde arido vix nomen Dei in Psalmis et saceris precibus per linguam sonamus. Hæc igitur causa est, cur Spiritus sanctus in sacris

litteris, ut modo dicebamus, tam sæpe nos hortetur, ut quæramus Deum. *Quærite Deum, et vivet anima vestra*, et: *Quærite faciem ejus semper*, et: *Bonus Dominus sperantibus in eum, anima quærenti illam, et, quærite Dominum dum inveniri potest, et: In simplicitate cordis quærite illum, et: Cum quæsieris Dominum, invenies, si tamen toto corde quæsieris*.

Porro sollicitudo hæc Deum quærendi quamvis omnibus fidelibus communis esse debeat: tamen magis proprie ad Prælatos Ecclesiarum pertinet, quod Sancti Patres, Augustinus, Gregorius, et Bernardus, præter cæteros testantur; siquidem disertis verbis scribunt, non posse Prælatum sibi et aliis prodesse, nisi in meditationem rerum divinarum, et propriæ mentis refectionem diligenter incumbat. S. Augustinus in libris de civit. Dei: « Otium sanctum, inquit, quærit charitas veritatis: negotium justum suscipit necessitas charitatis, sed nec sic omnimodo veritatis delectatio deferenda est, ne subtrahatur ista suavitas, et opprimat, ille necessitas. » Et idem S. Augustinus in confessionibus de se ipso loquens, et de frequenti sua meditatione Dei ex creaturis: « Sæpe, inquit, istud facio. Hoc me delectat, et ob omnibus actionibus necessitatis, quantum relaxari possum ad istam voluptatem refugio. » S. Gregoris in libro de cura pastoralis ait: « Sit rector singulis compassione proximus, præ cunctis contemplatione suspensus; ut per pietatis viscera in se infirmitatem cæterarum transferat, et per secularis altitudinem semetipsum quoque invisibilis appetendo transcendat. » Et addit eodem in loco Sanctus Gregorius

(1) Act. XVII, 28; — (2) Psalm. LXXII, 9.

exemplum Mosis et Christi. Moses enim frequenter tabernaculum intrabat, et exhibat; intrabat videlicet, ut arcana Dei consideraret: exhibat, ut proximorum infirmitates portare, et Christus ipse per dies concionando, et miracula patrando proximorum salutem vacabat, sed noctes insomnes orando et contemplando ducebat. *Erat enim inquit S. Lucas, pernoctans in oratione Dei* (1). Denique alia multa his similia in cap. ult. ejusdem libri legi possunt.

Porro S. Bernardus, ut Eugenium Papam, suum quondam discipulum serio admoneret, ut non totum se actioni daret, sed quotidie certo tempore se colligeret, ac sancto otio, et cœlesti pabulo fruere, scripsit libros quinque de Consideratione, in quibus non solum exhortatur illum ad assiduam meditationem rerum cœlestium, sed etiam rationem et modum meditandi, et meditando ascendendi, et ascendendo transformandi se in Deum, per intellectum, et affectum perspicue tradit. Neque admittit excusationem, quam ille obtendere poterat, et quam multi hoc tempore obtinent, nimias videlicet occupationes, quæ pontificale officium comitantur, non relinquere tantum otii, ut meditationi rerum divinarum Prælatum vacare possit, certe enim nemo tenetur externis negotiis ita totum se tradere, ut non relinquat sibi tempus corpus reficiendi cibo, et potu, et captandæ per somnum quietis. Et si corpus hanc refectioem, et quietem juste petit, quanto magis spiritus cibum et somnum suum jure optime petet: neque enim sine hac refectioem recte fungi officio suo in tanta mole maximorum

(1) Luc. VI, 12. — (2) II Cor. XII, 44.

negotiorum ullo modo potest. Porro cibus animæ oratio est, et somnus contemplatio, per quam disponuntur ascensionem in corde, ut videatur Deus deorum in Sion; quomodo in valle lacrymarum videri potest. Scala vero ascensionis in Deum nulla videtur nobis mortalibus patere posse, quam per opera Dei; qui enim singulari Dei dono per aliam viam in Paradisum admissi audierunt arcana Dei, quæ non licet homini loqui, si non ascendisse, sed rapti fuisse dicendi sunt, quod de se B. Paulus aperte confitetur, cum ait: *Raptus sum in paradysum, et audiui arcana verba quæ non licet homini loqui* (2).

Posse autem hominem per opera Dei, id est, per creaturas ascendere ad notitiam et amorem Creatoris, docet liber Sapientia, et Apostolus ad Romanos, et ratio ipsa satis confirmat, cum ex effectis causa efficiens, et ex imagine exemplar cognosci possit: et dubium esse nequeat, res omnes creatas esse opera Dei, et hominem, atque Angelum, non solum opera, sed etiam imagines Dei esse Scriptura sancta nos docet.

Ego igitur his rationibus excitatus, in aliquantula requie a publicis negotiis mihi concessa, et S. Bonaventuræ exemplo admonitus, qui in simili recessu scripsit itinerarium mentis in Deum, tentavi scalam ex creaturarum consideratione conficere, per quam utcumque ad Deum possit ascendi, eam vero quindecim gradibus, distinxit, ad similitudinem quindecim graduum, quibus ascendebatur ad templum Salomonis, et quindecim Psalmorum, qui graduales dicuntur.

SCALÆ ASCENSIONIS

IN DEUM

GRADUS PRIMUS.

Ex consideratione hominis.

Si quis vere cupiat scalas in Deum erigere a sui ipsius consideratione incipere debet. Unusquisque enim nostrum et creatura, et imago Dei est; et nihil nobis vicinius est, quam nos ipsi. Itaque non sine causa Moses ait: *Attende tibi*; in quæ duo verba insignem sermonem scripsit magnus Basilius. Qui enim se totum circumspexerit, et quæ intra se latent consideraverit, inveniet quasi compendium mundi totius, unde ad effectorem rerum omnium non difficulter ascendet.

Sed ego in præsentem nihil aliud investigare decrevi, nisi quatuor communes causas, quis sit auctor meus, ex qua materia me fecerit, quam formam mihi dederit, et ad quem finem me produxerit. Nam si quæram auctorem meum, inveniam solum Deum, si quæram materiam unde me fecerit, inveniam omnino nihil, unde colligo quicquid in me est, a Deo factum esse, et totum Dei esse; si quæram formam, inveniam, me esse imaginem Dei, si finem quæram, inveniam ipsum eundem Deum, esse summum et totum hominum meum. Itaque intelligam tantam esse mihi conjunctionem et necessitudinem cum Deo, ut ipse solus mihi sit conditor, ipse auctor, ipse Pater, ipse exemplar, ipse beatitudo, ipse omnia. Et si hoc intellexero, quomodo fieri poterit, ut non ardentissime illum quæram? illum cogitem? illum suspirem? illum videre et complecti desiderem? vel ut non exhorream tam densas tenebras cordis mei, quod tam longo tempore nihil minus cogitavi, aut desideravi, aut quæsi, quam Deum, qui solus mihi est omnia.

Sed paulo diligentius singula considere-

mus. Rogo te, anima mea, quis tibi dedit, ut esses, cum ante non multum tempus nihili esses? certe non te parentes carnis tuæ genuerunt, quia quod natum est ex carne caro est, tu autem spiritus es: neque te cœlum, aut terra, aut sol, vel sidera produxerunt; illa enim corpora sunt, tu incorporea es: neque vero Angeli, aut Archangeli, aut creatura alia spiritualis tibi, ut esses, auctores esse poterunt, quia tu non ex materia aliqua, sed plane ex nihilo creata es: non potest autem nisi Deus omnipotens, ex nihilo aliquid facere. Ille ergo sol sine socio, sine administro, manibus propriis, quæ sunt ejus intelligentia et voluntas, te quando voluit procreavit. Sed fortasse corpus tuum non ipse Deus, sed res create produxerunt: ita ut anima Deum, corpus vero parentes auctores agnoscere debeat; non ita est: sed Deus ipse, quamvis parentes homines ad carnem gignendam, ut infimos administratos ad domum fabricandam adhibeat, tamen ipse Architectus, ipse auctor, ipse verus Pater non solum animæ, sed etiam corporis, atque adeo totius hominis esse et dici voluit. Nam si genitores carnis tuæ, veri auctores et quasi Architecti corporis tui essent, scirent utique quot sint in corpore humano muscoli, quot venæ, quot nervi, quot ossa majora, quot minora, quot humores, quot sinus, et alia id genus multa, quæ omnino ignorant, nisi forte ex anatomica arte didicerint. Præterea cum corpus agrotat, vel membrum arescit, aut præcidit, certe possent illa ipsa arte, quæ primum condiderant, iterum instaurare, si veri auctores essent: quomodo qui horologia componunt, aut domos ædificant, norunt etiam temperare, vel instaurare. At parentes nihil horum valent, aut sciunt. Adde quod conjunctio animæ cum corpore, quæ præcipua pars est effectioem humanæ naturæ, a